

Monitor HH(T)
2^e kwartaalmeting

Marlijn Abbink-Cornelissen
Marcel Haverkamp
Janneke Wilschut

15 augustus 2015
Versie 0.6

Samenvatting

Dit is het derde rapport in een serie van vijf van de 'monitor HH(T)'. Deze monitor inventariseert periodiek hoe ver gemeenten zijn met het implementeren van de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) en in hoeverre de HHT resulteert in werkgelegenheid. De monitor HH(T) bestaat uit een quick scan en vier kwartaalmetingen. De quick scan en de eerste kwartaalmeting hebben reeds plaats gevonden (in februari en maart respectievelijk).

Dit rapport beschrijft de resultaten van de **tweede kwartaalmeting**. Centraal stond de vooruitgang die gemaakt is sinds de eerste kwartaalmeting, zowel wat betreft de invoering van de HHT als het aantal cliënten en mantelzorgers dat er gebruik van maakt. Daarnaast is er gevraagd naar wat er nodig is om van de HHT een succes te maken.

Alle metingen van de monitor HH(T) worden uitgevoerd middels telefonische interviews, zo ook deze. De onderzoeksvragen zijn uitgewerkt in een gestructureerde vragenlijst, welke van 22 tot en met 24 juni 2015 telefonisch is afgenomen met gemeenten en aanbieders van huishoudelijk hulp. Het niveau van gegevens verzameling betrof bij de gemeenten de eigen gemeente en bij de aanbieder het eigen werkgebied binnen een bepaalde gemeente.

Tijdens deze meting zijn er over 148 gemeenten vragenlijsten ingevuld door gemeenten, en over 87 gemeenten door aanbieders.

Er is flinke progressie geboekt in de **implementatie van de HHT-plannen** sinds de vorige meting in het kader van de monitor HH(T) (eerste kwartaalmeting). In veruit de meeste gemeenten is de HHT nu deels of volledig operationeel. Tijdens de eerste kwartaalmeting gold dit voor 50% van de gemeenten. Van de gemeenten waar de HHT ten tijde van het interview nog niet of deels operationeel was, schatten de meeste gemeenten in dat dit ten tijde van het verschijnen van dit rapport wel zo zal zijn. Waar gemeenten en aanbieders een ander antwoord gaven over de implementatiefase en wanneer de HHT-gelden beschikbaar komen, waren gemeenten meestal positiever dan aanbieders.

De belangrijkste factoren om van de HHT een succes te maken zijn volgens zowel de gemeenten als de aanbieders een goede samenwerking met de aanbieders en een duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen. Aanbieders geven daarnaast aan dat een 'duidelijke visie op HH en hoe de HHT daaraan kan bijdragen' een belangrijke **succesfactor** is.

Bij gemeenten die **vertraging** hebben opgelopen in het beschikbaar krijgen van de HHT-gelden voor cliënten, is de belangrijkste reden het nog niet beschikbaar hebben van een functionerend systeem voor de administratieve verwerking.

Sinds de 1^e KM heeft ongeveer de helft van de gemeenten **veranderingen** aangebracht in de wijze waarop de HHT ingezet wordt. De meeste van deze gemeenten hebben een wijziging in de hoogte van de bijdrage vanuit de HHT aangebracht; dit betrof bijna altijd een verhoging van de bijdrage uit de HHT. Een andere veel genoemde wijziging is het vergroten van de scope door de HHT beschikbaar te stellen voor meer doelgroepen dan voorheen. De wijzigingen hebben niet alleen plaatsgevonden bij gemeenten die nog in de implementatiefase zaten; van de gemeenten die een wijziging hebben doorgevoerd, was een kwart al operationeel tijdens de eerste kwartaalmeting.

Dit is de eerste meting waarin de gemeenten en aanbieders **cijfers beschikbaar** hebben over de bereikte effecten door de inzet van de HHT. Uit dit onderzoek blijkt dat aanbieders vaker over cijfers beschikken dan gemeenten. De gemeenten verkrijgen deze cijfers in de helft van de gevallen uit eigen administratie en voor de andere helft van de aanbieders. De aanbieders beschikken meestal zelf over de cijfers. Gemeenten en aanbieders is gevraagd naar de vraag naar HHT vanuit cliënten en/of mantelzorgers, het aantal uren dat is afgenomen en arbeidsmarktresultaten. Hierover is zowel naar de huidige stand van zaken gevraagd, als naar wat men verwacht dat de situatie zal zijn aan het eind van 2015.

De **gemeenten** die hier cijfers over hebben aangeleverd, hebben tot nu toe gemiddeld van 139 personen een **aanvraag voor HHT** gehad. Bij deze gemeenten is er gemiddeld ruim 1.900 uren aan hulp en ondersteuning aangevraagd. Gemeenten verwachten dat dit aantal aan het eind van 2015 gestegen is naar gemiddeld bijna 600 aanvragen en ongeveer 13.500 uren. Kijkend naar de **verleende hulp en ondersteuning** tot nu toe (jan-juni), kwamen de gemeenten op gemiddeld ruim 90 personen en ruim 1.900 uren tot nu toe. Zodra een gemeente operationeel is, verwachten zij gemiddeld maandelijks aan ongeveer 180 personen en 950 uren aan HHT aan te bieden. Op de vraag of dit zich ook vertaalt in werkgelegenheid, geven gemeenten aan dat er tot nu toe voor gemiddeld 25 werknemers **werkgelegenheid** is door de HHT en zij verwachten dat dit aan het eind van 2015 gemiddeld 28 werknemers per gemeente zal zijn.

Een zelfde samenvatting als de alinea hierboven kan ook gemaakt worden voor de cijfers die aangeleverd zijn door de **aanbieders**. Volgens de aanbieders die hier cijfers over paraat hadden, hebben er tot nu toe gemiddeld per gemeente per aanbieder 40 personen een **aanvraag voor HHT** ingediend en hebben zij voor ongeveer 2.000 uren aan HHT aangevraagd. De aanbieders verwachten dat dit aantal aan het eind van 2015 gestegen is naar gemiddeld 90 aanvragen en bijna 5.000 uren. Tot nu toe is er per aanbieder per gemeente gemiddeld voor 10 werknemers **werkgelegenheid** gecreëerd door de HHT. Aanbieders verwachten dat dit stijgt naar 15 werknemers per aanbieder per gemeente. Bij heeft de aanbieder alleen gesproken voor het eigen werkgebied in de betreffende gemeente. Voor alle aanbieders in de gemeente tezamen, zullen de aantallen dus hoger liggen.

Op dit moment kan een groot deel van de gemeenten en aanbieders nog niet precies zeggen in hoeverre cliënten minder vaak kiezen voor een alfahulp. Echter een groot deel van zowel de aanbieders als de gemeenten geeft wel aan dat zij verwachten dat de inzet van de HHT er toe zal leiden dat cliënten **minder vaak** voor **alfahulp** of particuliere hulp zal kiezen.

Ondanks dat de meeste gemeenten nu volledig operationeel zijn, blijkt dat **voor 2015 het aantal uren in de ingediende HHT-plannen niet gehaald zal worden**. Ongeveer de helft van de gemeenten en de aanbieders schatten in dat het werkelijk aantal verleende uren HHT aan het eind van 2015 meer dan 10% lager uit zal vallen dan destijds is aangegeven in de plannen. Dit blijkt ook uit de extrapolatie van de resultaten van dit onderzoek naar het landelijk beeld. Het dient met een slag om de arm geïnterpreteerd worden, maar doorrekening laat zien dat het op basis van dit onderzoek momenteel de verwachting is dat er in 2015 **voor 7.000 – 15.000 werknemers werkgelegenheid** gecreëerd wordt met de HHT.

Dit onderzoek toont ook enkele **oorzaken van de achterblijvende effecten** van de HHT. Ten eerste heeft een deel van de gemeenten nu net of nog niet, een half jaar na toekenning, de HHT-gelden beschikbaar voor de cliënten en mantelzorgers. Vijftien procent van de gemeenten heeft de planning die zij tijdens de eerste kwartaalmeting hebben afgegeven, niet gehaald. Later starten heeft logischerwijs invloed op de in 2015 te bereiken effecten. Daarnaast blijkt dat de vraag naar HHT achter blijft. Dit blijkt onder andere uit dat een aantal gemeenten al wel gestart zijn, maar nog geen aanvragen voor HHT hebben ontvangen. Bij een aantal toelichtingen is ook expliciet aangegeven dat een achterblijvende vraag naar HHT er mee te maken heeft.

Een van de mogelijke **oorzaken van de achterblijvende vraag naar HHT** kan zijn de hoogte van de eigen bijdrage. Die lag eerst in de buurt van het tarief van particuliere hulp. Veel gemeenten hebben dan ook gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het uurtarief uit de HHT op te schroeven naar 17,50, hebben het aantal doelgroepen voor wie de HHT beschikbaar wordt gesteld verhoogd of hebben het maximaal aantal af te nemen uren verhoogd.

Een andere mogelijke oorzaak kan zijn dat de gemeenten in hun plannen uit gegaan zijn van de *potentie* in de doelgroepen, niet rekening houdend met dat een deel van de doelgroep er wellicht geen behoefte aan zal hebben. Ook blijkt dat niet alle gemeenten goed inzicht hadden in de doelgroepen. Ten slotte kan het zijn dat de doelgroep onvoldoende op de hoogte is van de beschikbaarheid ervan; communicatie wordt door aanbieders als belangrijke factor voor succes genoemd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2	
Inhoudsopgave	4	
1	Inleiding en methodologie	6
1.1	Inleiding	6
1.2	Methodologie	7
1.3	Respons	9
1.3.1	Gemeenten	9
1.3.2	Aanbieders	10
1.4	Leeswijzer	11
2	Inhoud en voortgang van de HHT-plannen	12
2.1	Inhoud van de HHT-plannen	12
2.1.1	Doelgroepen	12
2.1.2	Bijdrage uit de HHT per uur huishoudelijke hulp	12
2.1.3	Aanvullende bijdrage vanuit de gemeente	13
2.1.4	Maximaal aantal af te nemen uren	13
2.2	Voortgang implementatie HHT-plannen	13
2.2.1	Voortgang HHT-plannen volgens gemeenten	13
2.2.2	Voortgang HHT-plannen volgens aanbieders	16
2.2.3	Vergelijking van de voortgang van de HHT-plannen tussen gemeenten en aanbieders	18
3	Effecten van de HHT-plannen	19
3.1	Aanvragen voor HHT	19
3.1.1	Aanvragen voor HHT volgens gemeenten	19
3.1.2	Aanvragen voor HHT volgens aanbieders	20
3.1.3	Vergelijking van de aanvragen voor HHT tussen gemeenten en aanbieders	21
3.2	Inzet van HHT door cliënten en mantelzorgers tot nu toe	22
3.3	Verwachtingen over uren werkgelegenheid HHT in relatie tot de ingediende plannen	24
3.3.1	Verwachtingen van gemeenten over het aantal uren werkgelegenheid in relatie tot het ingediende HHT-plan	24
3.3.2	Verwachtingen van aanbieders over het aantal aanvragen in relatie tot het ingediende HHT-plan	24
3.3.3	Vergelijking van de verwachtingen over het aantal aanvragen in relatie tot het ingediende HHT-plan tussen gemeenten en aanbieders	25
3.4	Werkgelegenheid door de inzet van de HHT	25
3.4.1	Werkgelegenheid door de inzet van de HHT volgens gemeenten	25
3.4.2	Werkgelegenheid door de inzet van de HHT volgens aanbieders	25
3.4.3	Vergelijking van de werkgelegenheid door de inzet van de HHT tussen gemeenten en aanbieders	26
3.5	Omzetten van alfahulpconstructies	27
3.5.1	Gemeenten over het omzetten van alfahulpconstructies	27
3.5.2	Aanbieders over het omzetten van alfahulpconstructies	28
3.5.3	Vergelijking van gemeenten en aanbieders over het omzetten van alfahulpconstructies	29
3.6	Extrapoleren van de resultaten naar landelijk beeld	29
4	Appendix	31

1 Inleiding en methodologie

1.1 Inleiding

Dit is het derde rapport in een serie van vijf van de 'monitor HH(T)'. Deze monitor inventariseert periodiek hoe ver gemeenten zijn met het implementeren van de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) en of de HHT resulteert in werkgelegenheid. Tevens verschaft de monitor meer inzicht in hoe gemeenten invulling geven aan de huishoudelijke hulp in brede zin en welke ontwikkelingen daarin hebben plaatsgevonden door de recente overheidsmaatregelen.

Het kabinet heeft op 7 juli jl. in een brief aan de Tweede Kamer aangekondigd om in zowel 2015 als in 2016 €75 miljoen per jaar extra beschikbaar te stellen voor een huishoudelijke hulp toelage (HHT). Op initiatief van de Tweede Kamer is met de motie Slob het bedrag voor 2015 met €40 miljoen verhoogd tot €115 miljoen¹. Het doel van de HHT is om reguliere banen in loondienst bij thuiszorginstellingen langer te behouden. Ook beoogt het kabinet op deze wijze alfahulpconstructies af te wenden. Het grootste deel van de gemeenten in Nederland heeft op basis van een ingediend plan HHT-gelden beschikbaar gekregen. Om het gebruik van de gelden te monitoren, is in opdracht van het ministerie van VWS deze monitor gestart.

De monitor HH(T) bestaat uit een quick scan en vier kwartaalmetingen. De quick scan en de eerste kwartaalmeting hebben reeds plaats gevonden (in februari en maart respectievelijk). De focus van de quick scan was om inzicht te krijgen in de voortgang van de implementatie van de HHT-plannen. Hierbij zijn zowel gemeenten als de aanbieders waar de gemeenten mee samenwerken, middels telefonische interviews bevraagd. Bij de eerste kwartaalmeting is er ook gevraagd naar hoe de HHT vorm heeft gekregen en welke afspraken er gemaakt zijn tussen gemeenten en aanbieders. Daarnaast is er bij de eerste kwartaalmeting veel aandacht besteed aan hoe de gemeenten hun HH-beleid hebben ingericht. Daarbij ging het zowel om processen en verantwoordelijkheden, als de inhoudelijke inrichting. De resultaten van de quick scan en de eerste kwartaalmeting zijn te downloaden via de website van de rijksoverheid^{2,3,4}.

Het rapport dat nu voor u ligt, beschrijft de resultaten van de tweede kwartaalmeting. De meetperiode vond plaats van 22 tot en met 24 juni 2015. Centraal stond de vooruitgang die gemaakt is sinds de eerste kwartaalmeting, zowel wat betreft de invoering van de HHT als het aantal cliënten en mantelzorgers dat er gebruik van maakt. Daarnaast is er gevraagd naar wat er nodig is om van de HHT een succes te maken.

De kernvragen van de tweede kwartaalmeting waren als volgt.

- 1) Hebben gemeenten inhoudelijke veranderingen aangebracht aan de HHT-plannen?
- 2) In welke fase bevindt zich de implementatie van de HHT-plannen?
- 3) Wat zijn succes- en faalfactoren bij de implementatie?
- 4) Hoe veel zorg en ondersteuning is er tot nu toe uit de HHT afgenomen en wat zijn de verwachtingen voor 2015?
- 5) In hoeverre komen de antwoorden op bovenstaande vragen van de gemeenten en de aanbieders overeen?

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 34000 nr. 19.

² Kamerbrief over het bericht dat het aantal banen dat behouden blijft met de inzet van de Huishoudelijk Hulp toelage beperkt zou zijn; Kamerbrief 11-02-2015

³ Quick-scan Huishoudelijk Hulp toelage; Rapport 11-02-2015

⁴ Monitor HH(T) 1^e kwartaalmeting; Rapport 30-03-2015

1.2 Methodologie

Onderzoekspopulatie

Zoals in de inleiding aangegeven, was het in kaart brengen van de geboekte vooruitgang het centrale thema van deze meting. Daarom bestond het vertrekpunt voor het bepalen van de onderzoekspopulatie uit de 102 gemeenten die deel hebben genomen aan de eerste kwartaalmeting. Aan de contactpersonen van deze gemeenten is gevraagd naar de contactgegevens van de aanbieders waar zij zaken mee doen in het kader van de HHT. Zo is contact gezocht met aanbieders. In overleg met de aanbieder is vervolgens bepaald voor welke twee gemeenten zij de vragenlijst invulden, waarbij er bij voorkeur gekozen kon worden uit de gemeenten die deel hebben genomen aan de eerste kwartaalmeting. Hierbij is getracht zowel een gemeente te kiezen waarbij de implementatie voorspoedig verloopt als een gemeente waarbij het minder voorspoedig verloopt. Zo is een onderzoekspopulatie ontstaan waarbij gemeenten en aanbieders op gemeente-niveau aan elkaar gekoppeld konden worden. Een aantal aanbieders heeft gekozen voor gemeenten die niet in de eerste kwartaalmeting zijn bevraagd. Figuur 1.1 laat zien dat de gemeente de vragenlijst voor de eigen gemeente heeft ingevuld. De aanbieder heeft een vragenlijst ingevuld voor een gemeente binnen zijn werkgebied.

Figuur 1.1 Gemeenten en aanbieders in de onderzoekspopulatie

Telefonische interviews

Alle metingen van de monitor HH(T) worden uitgevoerd middels telefonische interviews, zo ook deze. De kernvragen genoemd in paragraaf 1.1 zijn uitgewerkt in een gestructureerde vragenlijst, welke van 22 tot en met 24 juni 2015 telefonisch is afgenomen met de contactpersonen voor de HHT binnen de gemeenten en aanbieders. Bij de gemeenten was de contactpersoon meestal een beleidsmedewerker of beleidsadviseur Wmo. De contactgegevens van de aanbieders zijn verstrekt door de gemeenten. De geïnterviewde persoon bij de aanbieders was meestal de directeur, manager extramurale zorg, regiomanager, of accountmanager.

Voorafgaand aan de belperiode is met zoveel mogelijk gemeenten en aanbieders een belafspraak gemaakt. Ter voorbereiding van het interview ontvingen zij de vragenlijst en in het geval van de gemeenten ook de eigen antwoorden die zij tijdens de eerste kwartaalmeting hebben gegeven.

Analyses

De resultaten in deze rapportage hebben betrekking op de gemeenten en aanbieders waar een interview mee is afgenomen. Er is, in verband met representativiteit, niet standaard een extrapolatie gemaakt van de resultaten naar landelijk niveau. Hier dient rekening mee gehouden te worden bij het lezen van deze rapportage, met name waar het gaat over aantallen aanvragen voor de HHT, werkgelegenheid, etc. In paragraaf 3.6 is voor enkele kernresultaten wel getracht een extrapolatie uit te voeren. Deze resultaten zijn een inschatting en geenszins een uitspraak over feiten.

Drie onderzoekspopulaties

Bij het uitvoeren van de analyses is een onderscheid gemaakt tussen drie onderzoekspopulaties. De rapportage geeft de resultaten weer per onderzoekspopulatie:

- 1) gemeenten: de antwoorden die door de gemeenten gegeven zijn.
- 2) aanbieders: de antwoorden die door de aanbieders gegeven zijn.
- 3) vergelijking van gemeenten en aanbieders: de resultaten waarbij er door de gemeente een vragenlijst is ingevuld en er door een aanbieder over dezelfde gemeente ook een vragenlijst is ingevuld. Voor de aantallen uren en cliënten/mantelzorgers bij de vragen over de effecten van de HHT zijn geen vergelijkende analyses uitgevoerd. Deze aantallen zijn namelijk niet te vergelijken tussen aanbieders en gemeenten door een verschil in definitie van de onderliggende populatie (zie ook figuur 1.1).

Samenwerkingsverbanden

Een aantal gemeenten heeft gezamenlijk één plan voor de HHT ingediend en daarmee een vergelijkbare werkwijze voor het inzetten van de HHT-gelden. Wanneer de geïnterviewde gemeente op de hoogte was van de stand van zaken bij de andere gemeente(n) in het samenwerkingsverband en deze goed vergelijkbaar was, zijn de antwoorden meegenomen voor alle gemeenten in het samenwerkingsverband. Hierdoor was het totaal aantal gemeenten in de resultaten hoger dan het aantal gesproken gemeenten. Deze werkwijze is vergelijkbaar met de werkwijze van de eerdere metingen.

Bij verschillende vragen is aan de gemeenten gevraagd om aantallen op te geven. Hierbij kon men dit opgeven voor de gemeente zelf, voor het totaal van het samenwerkingsverband, of voor beide. Totalen voor het samenwerkingsverband zijn naar rato van inwonersaantal van de gemeente verdeeld over alle gemeenten van het samenwerkingsverband.

Van aantal FTE naar aantal werknemers

Één van de effectmaten van de HHT is het aantal banen werkgelegenheid door inzet van de HHT-gelden. Sommige gemeenten en aanbieders gaven dit op in aantal FTE. Dit is omgerekend naar aantal werknemers door aan te nemen dat een werknemer in de hulp bij het huishouden gemiddeld een arbeidsovereenkomst voor 12 uur⁵ in de week heeft. Na omrekening is het aantal achter de komma afgerond naar boven.

Relatie tussen de gegeven antwoorden en populatiekenmerken

Voor alle gegevens die in dit rapport genoemd zijn en waar dit relevant is, hebben vergelijkende analyses plaatsgevonden op de relatie tussen het betreffende gegeven en 1) het inwonersaantal van de gemeente, 2) de geografische regio van de gemeente en bij de aanbieders ook 3) het aantal regio's waarin de aanbieder actief is. Tenzij anders vermeld, lieten deze analyses geen statistisch significant verband zien of was de cel vulling te klein om een statistische toets uit te kunnen voeren.

⁵ Kamerbrief over stand van zaken huishoudelijke hulp toelage (HHT) in de zorg; Kamerbrief 11-12-2014

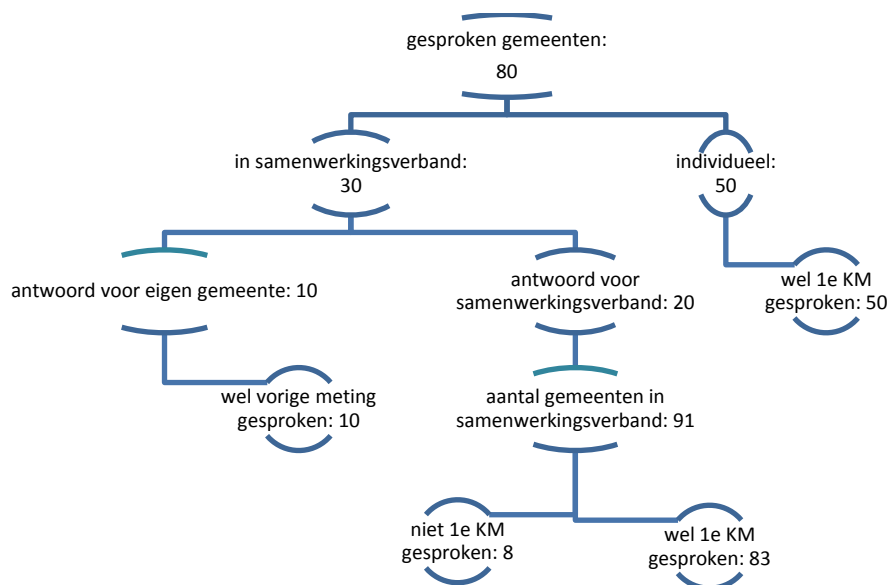
1.3 Respons

1.3.1 Gemeenten

In totaal zijn er 80 gemeenten gesproken. Van deze gemeenten hebben er 30 het HHT-plan in een samenwerkingsverband ingediend. Hiervan konden 20 gemeenten voor het gehele samenwerkingsverband antwoorden. Zij hebben samen voor 91 gemeenten geantwoord. In totaal heeft dus 101 gemeenten, 68% van het totaal aantal gemeenten binnen deze steekproef, de HHT-plannen in een samenwerkingsverband aangevraagd. Dit is iets lager dan in heel Nederland, waar dit voor 76% van de gemeenten zo is.

Het totaal aantal gemeenten waarvoor resultaten is verzameld is 151. Zie voor een schematische weergave van de respons van de gemeenten figuur 1.2.

Figuur 1.2 Schematische weergave gemeenten

Op 8 gemeenten na, maakten alle gemeenten ook deel uit van de respondenten populatie van de eerste kwartaalmeting. De 8 nieuwe gemeenten zitten allen in een samenwerkingsverband, waarvan de vorige keer de gemeente alleen voor de eigen gemeente sprak. Van de 151 gemeenten waarvan tijdens deze meting resultaten zijn verzameld, hebben er 70 deelgenomen aan alle drie de metingen van dit onderzoek (quick scan, eerste kwartaalmeting, tweede kwartaalmeting).

Bij deze meting gaven 3 gemeenten aan dat zij de HHT-gelden niet verder gaan inzetten. Deze gemeenten zijn niet meegenomen in de analyses. De analyses in deze rapportage hebben betrekking op de 148 gemeenten die de HHT nog steeds inzetten of van plan zijn in te zetten.

In totaal hebben alle gemeenten in deze rapportage samen 7,3 miljoen inwoners (tabel 1.1). Dit komt overeen met 43% van het totaal aantal inwoners in Nederland. De meeste gemeenten liggen in het zuiden of westen van Nederland; in termen van inwoners dekken deze regio's ruim 70% van de gemeenten in de analyses (tabel 1.2).

In de regio's zuid en west was de dekking van deelname door gemeenten dus het hoogst. Dit was zowel zo in termen van het percentage gemeenten in de regio dat meegedaan heeft, als het percentage inwoners in deze gemeenten. Dit is zo ontstaan doordat de onderzoekspopulatie niet bestond uit een representatieve steekproef van alle gemeenten in Nederland, maar is ontstaan vanuit het benaderen van alle gemeenten die tijdens de 1^e kwartaalmeting mee hebben gedaan.

Tabel 1.1 Inwoners van de gemeenten waarvoor door gemeenten een vragenlijst is ingevuld

Aantal inwoners	Aantal gemeenten	Minimum	Maximum	Gemiddeld	Totaal
Aantal inwoners	148	4.924	618.357	49.626	7.344.659

Tabel 1.2 Regionale verdeling van de gemeenten waarvoor door gemeenten een vragenlijst is ingevuld

Regio	Aantal gemeenten	Aantal inwoners	Percentage inwoners van totaal aantal in analyses	Percentage gemeenten in de regio dat mee heeft gedaan aan onderzoek van totaal aantal gemeenten in de regio
Noord	20 (14%)	814.094	11%	22%
Oost	8 (5%)	589.147	8%	16%
Zuid	68 (46%)	2.659.481	36%	48%
West	37 (25%)	2.695.234	37%	59%
Midden	15 (10%)	586.703	8%	27%
Totaal	148	7.344.659	100%	

1.3.2 Aanbieders

Er is met 39 verschillende aanbieders een interview gehouden. Zij hebben in totaal 87 vragenlijsten over 75 unieke gemeenten ingevuld. Over 10 gemeenten hebben 2 aanbieders een vragenlijst ingevuld en over één gemeente is door drie aanbieders een vragenlijst ingevuld. Gezamenlijk hebben de 87 gemeenten ruim 5 miljoen inwoners (tabel 1.3), wat overeenkomt met 29% van alle inwoners in Nederland. Hiermee ligt de dekkingsgraad van de resultaten van de aanbieders lager dan die van de gemeenten (43%). Van de 39 gesproken aanbieders, zijn er 35 (90%) actief in één regio in Nederland, 3 (8%) in 2 of 3 regio's en 1 (3%) aanbieder opereert landelijk.

Tabel 1.3 Inwoners van de gemeenten waarvoor door aanbieders een vragenlijst is ingevuld

Aantal inwoners	Aantal gemeenten	Minimum	Maximum	Gemiddeld	Totaal
Aantal inwoners	87	4.924	618.357	59.203	5.150.686

In de resultaten van de aanbieders, hebben 53 gemeenten (61%) de HHT-plannen in samenwerkingsverband aangevraagd.

Tabel 1.4 laat zien hoe de gemeenten in de resultaten van de aanbieders verdeeld zijn over Nederland. Ongeveer de helft van de gemeenten (51%) ligt in de regio zuid. Deze verdeling komt redelijk overeen met de verdeling van de vragenlijsten van de gemeenten; ook daar heeft regio zuid het grootste en regio oost het kleinste aandeel.

Tabel 1.4 Regionale verdeling van de gemeenten waarvoor door aanbieders een vragenlijst is ingevuld

Regio	Aantal	Percentage
Noord	8	9%
Oost	4	5%
Zuid	44	51%
West	20	23%
Midden	11	13%
Totaal	87	101%

1.4 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten van de vragenlijsten beschreven. Hoofdstuk 2 beschrijft de wijzigingen die sinds de eerste kwartaalmeting zijn aangebracht in de HHT-plannen en de voortgang in de implementatie ten opzichte van de eerste kwartaalmeting. Hoofdstuk 3 beschrijft de effecten van de HHT plannen, in termen van aanvragen voor HHT, ingezette HHT en werkgelegenheid.

In de beide hoofdstuk worden eerst de resultaten van de gemeenten beschreven. Indien van toepassing worden daarna de resultaten van de aanbieders beschreven en tenslotte wordt een vergelijking tussen beiden gemaakt.

De percentages in de tabellen in deze rapportage tellen niet altijd op tot 100%. Hiervoor zijn 2 mogelijke verklaringen. Ten eerste konden de gemeenten en aanbieders bij sommige vragen meerdere antwoorden geven. In dit geval is er in tabellen aangegeven hoeveel procent van de gemeenten/aanbieders het betreffende antwoord van toepassing achtten ten opzichte van het aantal gemeenten/aanbieders die dit antwoord hadden kunnen kiezen. Wanneer dit het geval is, wordt dit bij de tabel aangegeven door middel van een sterretje (*). Daarnaast tellen de percentages soms op tot 99% of 101% door afronding van de percentages.

Het aantal gemeenten/aanbieders dat in de tabellen genoemd wordt, is in een aantal tabellen lager dan het aantal voor wie de vraag relevant was. In dat geval is de vraag door een aantal gemeenten/aanbieders niet beantwoord.

2 Inhoud en voortgang van de HHT-plannen

2.1 Inhoud van de HHT-plannen

Tijdens de eerste kwartaalmeting heeft een aantal gemeenten aangegeven te verwachten dat de inhoud van de HHT-plannen nog gaat wijzigen. Daarom is er tijdens deze meting aan de gemeenten gevraagd in hoeverre er inderdaad wijzigingen hebben plaatsgevonden.

In totaal hebben er in 79 (53%) gemeenten één of meerdere wijzigingen plaatsgevonden in de HHT-plannen. De meeste gemeenten (n=42) hebben alleen een wijziging in de tarieven aangebracht. Door 12 gemeenten zijn zowel de doelgroep als het uurtarief gewijzigd. De overige 25 gemeenten hebben diverse combinaties van wijzigingen aangebracht. Deze wijzigingen hebben niet alleen plaatsgevonden bij gemeenten die nog in de implementatiefase zaten; van de gemeenten die een wijziging hebben doorgevoerd, waren er 19 (24%) al operationeel tijdens de eerste kwartaalmeting.

2.1.1 Doelgroepen

Tijdens de eerste kwartaalmeting is aan de gemeenten gevraagd voor welke doelgroepen de HHT ingezet wordt. Tabel 2.1 laat zien welke doelgroepen daarbij genoemd zijn. In de tabel zijn alleen de gemeenten opgenomen die deze meting ook hebben deelgenomen; 8 gemeenten uit de eerste kwartaalmeting zijn hiermee uitgesloten, waarmee het aantal gemeenten waarop tabel 2.1 is gebaseerd, op 204 komt.

Tabel 2.1 Doelgroepen HHT, genoemd tijdens de eerste kwartaalmeting

Doelgroepen HHT tijdens eerste kwartaalmeting*	Aantal
Client die al recht heeft HH, maar meer uren wil	82
Client die de HH per 2015 geheel of gedeeltelijk verliest	75
Client waarvoor eigen bijdrage verhoogd is	38
Nieuwe cliënten die zonder HHT geen HH afnemen	61
Mantelzorgers	94
Specifieke groepen cliënten	38
Anders, nl	29

* Meerdere antwoorden mogelijk

In de periode tussen de eerste en de tweede kwartaalmeting, hebben 22 gemeenten doelgroepen toegevoegd. De toegevoegde groepen zijn voornamelijk 75-plussers, mantelzorgers en cliënten uit de oude WMO-groep. Onvoldoende vraag naar HHT tot nu toe en extra ondersteuning willen bieden aan een bredere groep mensen, waren de redenen voor het uitbreiden van de doelgroepen.

Aan de andere kant hebben 3 gemeenten doelgroepen uitgesloten. Dit betrof cliënten met een maatwerk voorziening.

2.1.2 Bijdrage uit de HHT per uur huishoudelijke hulp

Bij in totaal 70 gemeenten (47%) is sinds de eerste kwartaalmeting het bedrag dat de gemeente per uur bijdraagt uit de HHT verhoogd. Geen van de gemeenten heeft de bijdrage per uur verlaagd.

Sinds de vorige meting zijn de maximale bijdragen die gemeenten per uur mogen bijdragen vanuit de HHT verhoogd, van €12,50 naar € 17,50⁶. De verhoging van de maximale bijdrage

⁶ Kamerbrief over inzet huishoudelijk hulp toelage; Kamerbrief 23-03-2015

wordt door 52 gemeenten als reden opgegeven voor het verhogen van de bijdrage uit de HHT. Daarnaast gaven 11 gemeenten aan dat er ruimte was in het budget en de overige gemeenten gaven diverse redenen op (stimuleren van de afname, bijdrage aan de kosten van de aanbieder). In totaal hebben nu 48 (32%) gemeenten een bijdrage hoger dan het oorspronkelijke maximum van € 12,50. De gemiddelde verhoging is € 5,- per uur, wat overeenkomt met de verhoging van de maximaal toegestane bijdrage.

2.1.3 Aanvullende bijdrage vanuit de gemeente

Een deel van de gemeenten (22%) brengt naast de HHT-gelden nog een eigen aanvullende bijdrage in, om zo de eigen bijdrage voor de cliënten verder te verlagen. Slechts drie gemeenten geven aan dat ze dit sinds de eerste kwartaalmeting hebben gewijzigd. Voor één gemeente was dit de vorige keer nog niet bekend, de andere twee gemeenten hebben nu wel een aanvullende bijdrage en de vorige meting nog niet.

2.1.4 Maximaal aantal af te nemen uren

In de vorig meting is gevraagd naar het maximum aantal uren HHT dat cliënten af kunnen nemen. Het antwoord van een paar uur in de week (1 tot 3 uur) werd vaak genoemd, maar er waren ook veel gemeenten die geen maximum aantal uur vast hebben gesteld. Een enkele gemeente gaf aan een totaal van 104 uur per jaar te hanteren, of dit te laten afhangen van de indicatie.

Het maximum van het aantal uren dat cliënten aan HHT aan konden vragen, was bij 9 gemeenten de vorige keer niet bekend en nu wel. Daarnaast hebben 14 gemeenten het maximum aantal uren aangepast. Bij 10 gemeenten betreft dat een verhoging en bij 1 gemeente een verlaging. De andere 3 gemeenten hebben dit niet aangegeven. De redenen die worden opgegeven om het maximum aantal uren te verhogen zijn een tegenvallend aantal aanmeldingen, dat het budget het toelaat en om zoveel mogelijk mensen te laten deelnemen.

2.2 Voortgang implementatie HHT-plannen

Deze paragraaf beschrijft de voortgang van de implementatie van de HHT-plannen. Hierover is gevraagd in welke fase de HHT-plannen zich momenteel bevinden, wat succes- en faalfactoren voor implementatie zijn en wanneer men verwacht dat de HHT-gelden beschikbaar komen voor cliënten en mantelzorgers. Dit is zowel aan de gemeenten als aan de aanbieders gevraagd.

2.2.1 Voortgang HHT-plannen volgens gemeenten

2.2.1.1 Implementatiefase HHT-plannen volgens gemeenten

Bij bijna alle gemeenten (n=137, 93%) zijn de plannen inmiddels deels of volledig geïmplementeerd (tabel 2.2). Er zijn 75 gemeenten die nu in een verdere fase zijn dan tijdens de eerste kwartaalmeting. 27 gemeenten die destijds de HHT nog niet volledig geïmplementeerd hadden, hebben ook nu aangegeven dat ze dat nog niet hebben (zie tabel 1 van de appendix).

Tabel 2.2 Fase waarin de uitvoering van de HHT-plannen zich bevindt volgens gemeenten

Fase uitvoering HHT	Aantal	Percentage
Op papier uitwerken van de plannen	6	4%
Plannen liggen klaar	0	0%
Plannen zijn goedgekeurd	5	3%
Deels geïmplementeerd	16	11%
Volledig geïmplementeerd	121	82%
Totaal	148	100%

In tabel 2.3 zijn de gemeenten ingedeeld naar de mate van vooruitgang die is geboekt sinds de eerste kwartaalmeting.

Tabel 2.3 Mate van vooruitgang in de implementatie t.o.v. de eerste kwartaalmeting

Mate van vooruitgang t.o.v. 1 ^e kwartaalmeting	Aantal	Percentage
Gemeente is nu verder	75	51%
Gemeente was en is volledig geïmplementeerd	57	39%
Gemeente is in de zelfde fase (niet geïmplementeerd)	8	5%
De vorige keer was de implementatiefase niet bekend, nu wel	7	5%
Gemeente is nu minder ver	1	1%
Totaal	148	101%

De gemeenten waar de HHT die tijdens de eerste kwartaalmeting ook al operationeel was (n=75), is gevraagd naar wat in hun gemeente factoren voor een succesvolle implementatie waren. Vooral een 'goede samenwerking met de aanbieders', een 'duidelijk en uitvoerbaar plan' en 'daadkracht' worden als succesfactoren genoemd (tabel 2.4). In de categorie 'anders' factoren genoemd zoals 'een goede afstemming met het steunpunt mantelzorg' en 'een goede interne bedrijfsvoering'.

Tabel 2.4 Succesfactoren bij implementatie volgens gemeenten

Succesfactoren implementatie HHT-plannen*	Aantal	Percentage
Goede samenwerking met aanbieders	36	48%
Een duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen	24	32%
Daadkracht	18	24%
Inzicht in de doelgroep (behoeften en/of omvang)	14	19%
Een duidelijke visie op HH en hoe de HHT daaraan kan bijdragen	12	16%
Steun in de gemeenteraad	12	16%
Anders	10	13%
Goed (ICT-)systeem inrichten voor de administratieve verwerking	8	11%
Op tijd een (ICT-)systeem inrichten voor de administratieve verwerking	8	11%
De juiste mensen op het project	8	11%
Voldoende mensen op het project	4	5%

*Meerdere antwoorden mogelijk

De gemeenten die nog niet operationeel waren en zich nog in dezelfde fase bevonden als tijdens de eerste kwartaalmeting (n=8), is gevraagd wat er nodig is om naar de volgende fase te gaan (tabel 2.5). In de categorie 'anders' noemden twee gemeenten dat ze in afwachting zijn van bezwaarprocedures en bij vier gemeenten (uit één samenwerkingsverband), wordt er gewacht tot de keukentafelgesprekken hebben plaats gevonden. Een andere belangrijke voorwaarde om verder te gaan met de implementatie is een beter zicht op de doelgroep (n=5, 63%).

Tabel 2.5 Benodigdheden om naar de volgende fase te gaan volgens gemeenten

Nodig om naar volgende fase te gaan*	Aantal	Percentage
Anders	6	75%
Beter zicht op de doelgroep (hun behoeften en/of de omvang)	5	63%
Een ondersteunend (ICT-)systeem voor het proces	1	13%
Betere samenwerking met aanbieders	1	13%

*Meerdere antwoorden mogelijk

2.2.1.2 Beschikbaar komen van de HHT-gelden voor de inwoners van de gemeente

Het grootste deel van de gemeenten heeft de gelden inmiddels beschikbaar voor de inwoners (n=115, 78%). Nog eens 20 gemeenten (14%) denkt binnen nu en twee weken de gelden beschikbaar te hebben (tabel 2.6). De grotere gemeenten (> 30.000) hebben de gelden significant vaker al beschikbaar dan de kleinere gemeenten.

Tabel 2.6 Beschikbaar komen HHT-gelden volgens gemeenten

Beschikbaar komen HHT-gelden	Aantal	Percentage
De gelden zijn al beschikbaar	115	78%
Binnen nu en twee weken	20	14%
Binnen twee weken en één maand	3	2%
Binnen één a twee maanden	2	1%
Binnen twee a drie maanden	2	1%
Later dan drie maanden	4	3%
Weet ik nog niet	1	1%
Totaal	147	100

Deze vraag is tijdens de eerste kwartaalmeting ook gesteld. Van de gemeenten die de gelden nu beschikbaar hebben, hadden 57 gemeenten dat destijds ook al. Bij 22 gemeenten is vertraging opgetreden, zij hadden ingeschat de gelden inmiddels beschikbaar te hebben maar hebben dat niet. De inschatting van de vorige keer is bij 60 van de gemeenten uitgekomen.

In tabel 2.7 zijn de gemeenten ingedeeld naar de mate waarin ze zich aan de planning hebben kunnen houden die ze tijdens de eerste kwartaalmeting hebben afgegeven.

Tabel 2.7 Mate waarin planning m.b.t. beschikbaar komen gelden is behaald

Mate waarin planning mb.t. beschikbaar komen gelden is behaald	Aantal	Percentage
Antwoord nu komt overeen met destijds	60	41%
Gelden waren en zijn beschikbaar	57	39%
Zouden beschikbaar zijn, maar zijn dat niet	22	15%
Wist en weet niet wanneer beschikbaar	6	4%
Destijds wel een inschatting, nu niet	2	1%
Gelden waren beschikbaar, nu niet meer	1	1%
Totaal	148	101%

De gemeenten die tijdens de eerste kwartaalmeting een correcte inschatting hebben gemaakt van de termijn waarop de gelden beschikbaar zouden komen (n=60), is gevraagd welke factoren daaraan bij hebben gedragen. Net als bij de succesfactoren voor implementatie (par. 2.2.1.1), werden ook hier als belangrijkste factoren een 'goede samenwerking met de aanbieders' (n=29, 48%) en een 'duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen' (n=31, 52%) genoemd. In de categorie 'anders' werd genoemd 'duidelijkheid vanuit de overheid' en 'gebruik maken van bestaande systemen' (tabel 2.8).

Tabel 2.8 Factoren die hebben bijgedragen aan het realiseren van de planning m.b.t. het beschikbaar komen van de HHT-gelden volgens gemeenten

Succesfactoren*	Aantal	Percentage
Een duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen	31	52%
Goede samenwerking met aanbieders	29	48%
De juiste mensen op het project	18	30%
Daadkracht	16	27%
Een duidelijke visie op HH en hoe de HHT daaraan kan bijdragen	14	23%
Voldoende mensen op het project	13	22%
Steun in de gemeenteraad	8	13%
Verbinding leggen tussen de verschillende zorgdomeinen (integrale aanpak)	8	13%
Goed (ict) systeem inrichten voor de administratieve verwerking	8	13%
Op tijd een (ICT-)systeem inrichten voor de administratieve verwerking	7	12%
Anders	6	10%
Inzicht in de doelgroep (behoeften en/of omvang)	5	8%

*Meerdere antwoorden mogelijk

De gemeenten die vertraging hebben opgelopen ten opzichte van de inschatting van de eerste kwartaalmeting (n=22) is gevraagd wat daar de oorzaken van zijn. Het nog niet beschikbaar hebben van een functionerend systeem voor de administratieve verwerking is de meest genoemde oorzaak (n=10, 45%, tabel 2.9).

Tabel 2.9 Factoren waardoor gemeenten de gelden later beschikbaar hebben dan gedacht volgens gemeenten

Vertragsfactoren*	Aantal	Percentage
Er is nog geen functionerend systeem (ICT) voor de administratieve verwerking	10	45%
Vertraging in de samenwerking met aanbieders	9	41%
We zijn de inrichting van de HHT aan het herzien	1	5%
Niet voldoende mensen op het project	1	5%

*Meerdere antwoorden mogelijk

2.2.2 Voortgang HHT-plannen volgens aanbieders

2.2.2.1 Implementatiefase HHT-plannen volgens aanbieders

Volgens de aanbieders zijn de HHT-plannen in veruit de meeste gemeenten (n=81, 94%) geïmplementeerd (tabel 2.10).

Tabel 2.10 Fase waarin de uitvoering van de HHT-plannen zich bevindt volgens aanbieders

Fase uitvoering HHT	Aantal	Percentage
Op papier uitwerken van de plannen	2	2%
Plannen liggen klaar	0	0%
Plannen zijn goedgekeurd	4	5%
Deels geïmplementeerd	11	13%
Volledig geïmplementeerd	70	81%
Totaal	87	101%

Wanneer de gemeente de HHT-plannen nog niet volledig geïmplementeerd heeft (n=17), is vervolgens aan de aanbieder gevraagd wat er volgens hen in de gemeente nodig is, om naar de volgende fase te kunnen gaan. Naast 'anders', was het meest genoemde antwoord (n=11, 65%) een 'beter zicht op de behoefte en/of omvang van de doelgroep' (tabel 2.11).

Tabel 2.11 Wat is er volgens aanbieders nodig in de gemeente om naar de volgende fase te kunnen gaan

Nodig voor volgende fase*	Aantal	Percentage
Anders	13	76%
Beter zicht op de doelgroep (hun behoeften en/of de omvang)	11	65%
Besluitvorming	7	41%
Bijstelling van het plan dat uitgevoerd moet worden	6	35%
Betere samenwerking met ons als aanbieders	6	35%
Een ondersteunend (ICT-)systeem voor het proces	5	29%
Meer capaciteit	4	24%
Meer financiële middelen	3	18%

* Meerdere antwoorden mogelijk

Een overzicht van de antwoorden die zijn gegeven in de antwoordcategorie 'anders' (n=13), staan in tabel 2 van de appendix. In deze categorie wordt 'tijd (agenda-technisch)' als belangrijke factor genoemd.

Wanneer de HHT-plannen in de gemeente wel volledig geïmplementeerd waren (n=70), is aan de aanbieders gevraagd wat volgens hen succesfactoren in de operationalisering zijn in de gemeente. De top 3 meest genoemde antwoorden waren 'een goede samenwerking met aanbieders' (n=56, 80%), een 'duidelijke visie op HH en hoe de HHT daaraan kan bijdragen' (n=51, 73%) en een 'duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen' (n=51, 73%) (tabel 2.12). Dit komt goed overeenkomt met de genoemde succesfactoren door gemeenten.

Tabel 2.12 Succesfactoren in de operationalisering van de HHT-plannen volgens aanbieders

Succesfactoren operationalisering*	Aantal	Percentage
Goede samenwerking met aanbieders	56	80%
Een duidelijk visie op HH en hoe de HHT daaraan kan bijdragen	51	73%
Een duidelijk en uitvoerbaar plan opstellen	51	73%
Inzicht in de doelgroep (behoefte en/of omvang)	45	64%
Daadkracht	42	60%
Anders	33	47%
Steun in de gemeenteraad	21	30%
De juiste mensen op het project	19	27%
Verbinding leggen tussen de verschillende zorgdomeinen (integrale aanpak)	14	20%
Voldoende mensen op het project	14	20%
Op tijd een (ICT-)systeem inrichten voor de administratieve verwerking	11	16%
Goed (ICT-)systeem inrichten voor de administratieve verwerking	7	10%

* Meerdere antwoorden mogelijk

De antwoorden die zijn gegeven bij 'anders' (n=33), staan in tabel 3 van de appendix. De belangrijkste factoren die in deze categorie genoemd zijn, zijn 'communicatie' (n=12) en 'de hoogte van de eigen bijdrage' (n=9).

2.2.2.2 Beschikbaar komen van de HHT-gelden voor de inwoners van de gemeente

Aan de aanbieders is gevraagd wanneer zij verwachten dat de HHT-gelden beschikbaar zijn voor de inwoners van de gemeente. De aanbieders geven aan dat bij 85% van de gemeenten de gelden al beschikbaar zijn (tabel 2.13), wat overeen komt met de antwoorden die de gemeenten

zelf geven (par. 2.2.1.2.). Wanneer de gelden nu nog niet beschikbaar zijn, verwachten de aanbieders dat het in de meeste gemeenten (n=10, 11%) nog twee a drie maanden duurt voordat de HHT-gelden beschikbaar zijn voor cliënten en mantelzorgers. Dit komt niet overeen met de antwoorden van de gemeenten, die verwachten dat als de gelden nog niet beschikbaar zijn, deze binnen een kortere termijn beschikbaar komen.

Tabel 2.13 Beschikbaarheid HHT-gelden volgens aanbieders

Beschikbaarheid HHT-gelden	Aantal	Percentage
De gelden zijn al beschikbaar	74	85%
Binnen nu en twee weken	1	1%
Binnen twee weken en één maand	1	1%
Binnen één a twee maanden	1	1%
Binnen twee a drie maanden	10	12%
Later dan drie maanden	0	0%
Weet ik nog niet	0	0%
Totaal	87	100%

2.2.3 Vergelijking van de voortgang van de HHT-plannen tussen gemeenten en aanbieders

De tabel hieronder (tabel 2.14) laat zien in welke mate de aanbieders en gemeenten over dezelfde gemeente ook dezelfde implementatiefase aan hebben gegeven. Zo laat de tabel zien dat in 74% van de gevallen (n=48), zowel de aanbieders als de gemeenten aangeven dat de gemeente volledig operationeel is. Het meest opvallende resultaat in de tabel is dat in 17% (n=11) van de gevallen, de gemeente aangaf dat de HHT-plannen volledig geïmplementeerd zijn, terwijl de aanbieder aangaf dat ze deels geïmplementeerd zijn.

Tabel 2.14 Mate waarin aanbieders en gemeenten dezelfde implementatiefase aangaven

Implementatiefase		Gemeenten			
		Plannen zijn goedgekeurd door gemeenteraad	Deels operationeel	Volledig operationeel	
Aanbieders	Op papier uitwerken van de plannen	Aantal	1	0	0
		Percentage	2%	0%	0%
	Plannen zijn goedgekeurd door gemeenteraad	Aantal	1	2	0
		Percentage	2%	3%	0%
	Deels operationeel	Aantal	0	0	11
		Percentage	0%	0%	17%
	Volledig operationeel	Aantal	0	2	48
		Percentage	0%	3%	74%

De vraag over wanneer de gelden naar verwachting beschikbaar zijn voor de inwoners van de gemeente, is eveneens aan zowel gemeenten als aanbieders gesteld. Het meest opvallende resultaat daarbij is dat in 11% van de gevallen (n=7), gemeenten aangeven dat de gelden reeds beschikbaar zijn terwijl de aanbieders aangeven dat dit over 2 tot 3 maanden zo zal zijn (tabel 4 van de appendix).

3 Effecten van de HHT-plannen

In dit hoofdstuk worden de effecten van de HHT-plannen beschreven. In paragraaf 3.1 staan de aanvragen voor HHT vanuit cliënten en mantelzorgers centraal. In paragraaf 3.2 is door gemeenten en aanbieders een verwachting uitgesproken over in welke mate de inschattingen in de ingediende HHT-plannen gehaald gaan worden. Vervolgens wordt er in paragraaf 3.3 beschreven wat voor zover nu bekend het daadwerkelijke gebruik van de HHT-gelden is en in paragraaf 3.4 wat dit betekent in termen van werkgelegenheid. In paragraaf 3.5 wordt beschreven of gemeenten en aanbieders verwachten dat de inzet van de HHT-gelden er toe zal leiden dat cliënten minder vaak voor een alfahulp kiezen. Ten slotte wordt er in paragraaf 3.6 getracht over enkele resultaten een uitspraak te doen over wat ze betekenen wanneer ze door vertaald worden naar landelijk niveau.

In dit hoofdstuk worden de antwoorden weergegeven van de gemeenten en aanbieders die inzicht hadden in cijfers. Dit leidt er toe dat de respondenten populatie bij iedere tabel anders is, dat wil zeggen andere gemeenten/aanbieders en daarmee ook andere achtergrondkenmerken (zoals inwonersaantallen). Hierdoor kan het gebeuren dat bijvoorbeeld het gemiddeld aantal verleende uren HHT hoger ligt dan het gemiddeld aantal aangevraagde uren. De verschillende tabellen kunnen dus niet met elkaar vergeleken worden.

3.1 Aanvragen voor HHT

Aan de gemeenten is gevraagd hoeveel aanvragen voor HHT er tot nu toe zijn ingediend en wat de verwachtingen zijn voor aan het eind van 2015. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar enerzijds het aantal cliënten en mantelzorgers dat een aanvraag heeft ingediend en anderzijds het aantal uren dat zij hebben aangevraagd.

3.1.1 *Aanvragen voor HHT volgens gemeenten*

Er zijn iets meer gemeenten die zicht hebben op het aantal cliënten en/of mantelzorgers dat HHT heeft aangevraagd, dan op het aantal uren dat tot nu toe is aangevraagd (tabel 3.1). In 19% van de gemeenten (n=28) was dit niet van toepassing, omdat de HHT gelden nog niet beschikbaar zijn. Er zijn 40 gemeenten (28%) die geen inzicht hebben in het aantal personen dat een aanvraag heeft gedaan en 51 gemeenten (35%) die geen inzicht hebben in het aantal uren. De belangrijkste redenen die hiervoor worden genoemd, zijn dat ze de gegevens niet hebben kunnen ophalen voor het interview en dat de facturen nog niet zijn verwerkt.

Tabel 3.1 Inzicht van gemeenten in cijfers over aanvragen HHT

Cijfers bekend over aanvragen HHT	Personen		Uren	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Nee	40	28%	51	35%
Ja	77	53%	66	46%
Nog niet van toepassing	28	19%	28	19%
Totaal	145	100%	145	100%

Aan de gemeenten die zicht hebben op het aantal cliënten en/of mantelzorger dat HHT heeft aangevraagd (n=77) en/of het aantal uren dat is aangevraagd (n=66), is vervolgens gevraagd hoe zij deze gegevens hebben verkregen (tabel 3.2). Aangezien een gemeente de gegevens uit meerdere bronnen kan halen, zijn er meerdere antwoorden mogelijk. De cijfers over zowel de uren als de personen komen in ongeveer de helft van de gevallen bij de aanbieder vandaan. Eveneens ongeveer de helft van de gemeenten heeft de getallen zelf. In ongeveer 10% van de gemeenten levert een externe organisatie de gegevens aan.

Tabel 3.2 Bron van cijfers over aanvragen HHT gebruikt door gemeenten

Hoe worden cijfers over aanvragen HHT verkregen*	Personen		Uren	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Aangeleverd door de aanbieder	38	49%	35	53%
Aangeleverd door andere externe organisatie	8	10%	9	14%
Eigen administratie van de gemeente	40	52%	31	47%

*Meerdere antwoorden mogelijk

Van de 77 gemeenten die inzicht hebben in hoe veel cliënten en/of mantelzorgers een aanvraag voor HHT hebben ingediend, hebben er 61 ook cijfers over verstrekt tijdens het interview. Gemiddeld gaat het om 139 cliënten en/of mantelzorgers per gemeente die een aanvraag voor HHT hebben ingediend (tabel 3.3). Het aantal aangevraagde uren tot nu toe komt gemiddeld per gemeente uit op 1917; hierover is door 55 gemeenten cijfers verstrekt.

Tabel 3.3 Aanvragen HHT tot nu toe volgens gemeente

Aanvragen HHT tot nu toe	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	61	1	1.164	139
Aantal uren	55	2	13.000	1.917

Naast het aantal aanvragen tot nu toe, is aan de gemeenten ook gevraagd een inschatting te maken van de aantallen die zij verwachten voor aan het eind van 2015 (tabel 3.4). De 76 gemeenten die het aantal uren aan het einde van 2015 hebben ingeschat, komen gemiddeld uit op 13.462 uur.

Tabel 3.4 Inschatting aanvragen HHT aan het eind van 2015 volgens gemeenten

Aanvragen HHT eind 2015	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	71	0	18.500	580
Aantal uren	76	10	230.000	13.462

3.1.2 Aanvragen voor HHT volgens aanbieders

De vragen over aanvragen voor HHT zijn ook aan de aanbieders gesteld. Zij geven hierbij cijfers over hun eigen werkgebied in de gemeente en doen dus geen uitspraak over de gemeenten als geheel. Voor de aanbieders van vier gemeenten was dit niet van toepassing, omdat de cliënten en/of mantelzorgers nog geen aanvragen konden indienen in de betreffende gemeente.

Er zijn iets meer aanbieders die zicht hebben op het aantal cliënten en/of mantelzorgers dat HHT heeft aangevraagd, dan op het aantal uren dat tot nu toe is aangevraagd (tabel 3.5). Er zijn 8 aanbieders die hebben aangegeven niet over recente cijfers te beschikken over de aanvragen voor HHT tot nu toe. De meest genoemde reden was dat de cijfers wel gemonitord worden door de aanbieder zelf, maar dat men ze niet op heeft kunnen halen voor het telefonische interview. Andere, incidenteel genoemde, redenen waren dat het helemaal niet (apart van andere resultaatcijfers) gemonitord wordt, het registratiesysteem nog niet klaar is en de gemeenten het monitoren maar nog geen cijfers hebben aangeleverd.

Tabel 3.5 Inzicht van aanbieders in cijfers over aanvragen HHT

Cijfers bekend over aanvragen HHT	Personen		Uren	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Nee	8	9%	14	16%
Ja	75	86%	69	79%
Nog niet van toepassing	4	5%	4	5%
Totaal	85	101%	85	100%

Aan de aanbieders die wel inzicht in de aanvragen HHT hadden, is vervolgens gevraagd hoe zij deze cijfers verkrijgen. Dit komt voor ruim 80% uit de eigen administratie van de aanbieder (tabel 3.6).

Tabel 3.6 Bron van cijfers over aanvragen HHT gebruikt door aanbieders

Hoe worden cijfers over aanvragen HHT verkregen*	Personen		Uren	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Aangeleverd door de gemeente	7	10%	5	8%
Aangeleverd door andere externe organisatie	6	9%	6	9%
Eigen administratie van de aanbieder	56	81%	56	84%

* Meerdere antwoorden mogelijk

Vervolgens is gevraagd hoeveel cliënten en/of mantelzorgers er tot nu toe HHT hebben aangevraagd en hoeveel uren zij hebben aangevraagd (tabel 3.7). De aanbieders die hier antwoord op hebben gegeven, komen per gemeente gemiddeld op 40 cliënten en/of mantelzorgers die een aanvraag voor HHT heeft gedaan en 2.173 aangevraagde uren.

Tabel 3.7 Aangevraagde HHT tot nu toe in gemeentelijk werkgebied van de aanbieder

Aanvragen HHT tot nu toe	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	75	0	700	40
Aantal uren	69	0	27.000	2.173

Naast de daadwerkelijke cijfers over de aanvragen voor HHT tot nu toe, is de aanbieders ook gevraagd naar wat zij verwachten voor de aanvragen aan het eind van 2015 (tabel 3.8). Gemiddeld schatten de aanbieders die deze vraag hebben beantwoord in, dat er per gemeente gemiddeld 90 cliënten en/of mantelzorgers steun vanuit de HHT hebben aangevraagd aan het eind van 2015. Het aantal uren dat aangevraagd is komt per gemeente gemiddeld uit op 4.890.

Tabel 3.8 Inschatting aanvragen HHT aan het eind van 2015 in gemeentelijk werkgebied van de aanbieder

Aanvragen HHT eind 2015	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	73	0	870	90
Aantal uren	75	0	90.000	4.890

3.1.3 Vergelijking van de aanvragen voor HHT tussen gemeenten en aanbieders

In deze paragraaf worden de antwoorden van de aanbieders naast de antwoorden van de gemeenten gezet, waar het gaat om antwoorden over dezelfde gemeenten. Zo ontstaat er een beeld over of de aanbieder en de gemeente op één lijn liggen omtrent een aantal aspecten van de HHT. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de antwoorden niet vergeleken kunnen worden waar het gaat om (inschattingen van) aantallen cliënten die een aanvraag voor HHT hebben ingediend, dan wel het aantal uren dat zij hebben aangevraagd. De aanbieder heeft namelijk alleen een inschatting gemaakt voor het eigen werkgebied binnen de gemeente en niet voor de gemeente als geheel.

Aan zowel de gemeenten als de aanbieders is gevraagd of zij over recente cijfers beschikken over hoeveel *cliënten en/of mantelzorgers* in de gemeente hulp en ondersteuning vanuit de HHT hebben aangevraagd tot nu toe. In de tabel 3.9 valt op dat in slechts 54% van de gevallen (n=33), de gemeenten en aanbieders hetzelfde antwoord hebben gegeven betreffende de beschikbaarheid van de gegevens over aantal personen dat een aanvraag voor HHT heeft ingediend. In de overige gevallen is het vaker zo dat de gemeente niet, maar de aanbieder wel

over cijfers beschikt (n=20, 33%). Daarnaast valt op dat er voor geen enkele gemeente door zowel de gemeente als de aanbieder aangegeven is dat er geen cijfers beschikbaar zijn.

Tabel 3.9 geeft ook een overzicht van de antwoorden over de beschikbaarheid van cijfers over het aantal aangevraagde uren HHT. Hier is in grote lijnen hetzelfde beeld te zien als bij het aantal personen. Een verschil is dat het bij aangevraagde uren wel voorkomt dat zowel de gemeente als de aanbieder hier geen cijfers over heeft (n=8, 13%).

Tabel 3.9 Beschikbaarheid cijfers over aantal aanvragen HHT door cliënten/mantelzorger en het aantal aangevraagde uren HHT van gemeenten versus aanbieders

Beschikbaarheid cijfers over aantal aangevraagde uren HHT	Aanvragen door cliënten /mantelzorgers		Aangevraagde uren HHT	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Gemeenten en aanbieders ja	31	51%	25	41%
Gemeenten nee en aanbieders ja	20	33%	19	31%
Gemeenten ja en aanbieders nee	6	10%	5	8%
Gemeenten en aanbieders nog niet van toepassing	2	3%	2	3%
Gemeenten nog niet van toepassing en aanbieders ja	1	2%	1	2%
Gemeenten ja en aanbieders nog niet van toepassing	1	2%	0	0%
Gemeenten en aanbieders nee	0	0%	8	13%
Gemeenten nee en aanbieder nog niet van toepassing	0	0%	1	2%
Totaal	61	101%	61	100%

3.2 Inzet van HHT door cliënten en mantelzorgers tot nu toe

In de vorige paragraaf is het aantal aanvragen voor de HHT beschreven. In deze paragraaf staat de daadwerkelijk verleende hulp en ondersteuning uit de HHT centraal. Het is mogelijk dat niet iedere aanvraag wordt gehonoreerd en er zit een bepaalde periode tussen de aanvraag en het ontvangen van de hulp of ondersteuning. Daarom is de gemeenten, naast de aanvragen voor HHT, tevens gevraagd naar de werkelijke inzet van hulp en ondersteuning vanuit de HHT. Net als in de vorige paragraaf, is hierbij onderscheid gemaakt in het aantal personen en het aantal uren enerzijds, en de inzet tot nu toe en de verwachting voor het eind van 2015 anderzijds. Deze vragen zijn alleen aan de gemeenten gesteld, niet aan de aanbieders.

Gemeenten hebben iets vaker inzicht in het aantal cliënten en mantelzorgers aan wie HHT is verleend, dan in het aantal uren dat is verleend (respectievelijk 45% en 31%). Voor 31 gemeenten was deze vraag nog niet van toepassing, omdat ze nog geen HHT hebben verleend (zie tabel 6 van de appendix).

De manier waarop de cijfers over de inzet van de HHT verkregen worden, is vergelijkbaar met de manier waarop de cijfers over het aantal aanvragen verkregen worden (paragraaf 3.1.1). Ongeveer de helft van de gemeenten verkrijgt deze cijfers van de aanbieders (n=33, 51%) en een ongeveer gelijk aantal gemeenten haalt deze uit de eigen administratie (n=37, 57%, zie tabel 7 van de appendix).

Tot nu toe is er door de 52 gemeenten die deze vraag hebben beantwoord, per gemeente aan gemiddeld 94 cliënten en mantelzorgers hulp en ondersteuning verleend vanuit de HHT (tabel 3.12). Er is gemiddeld per gemeente 1.926 uren hulp en ondersteuning verleend volgens de 36 gemeenten die deze vraag hebben beantwoord.

Tabel 3.10 HHT verleend aan cliënten en mantelzorgers tot nu toe volgens gemeenten

HHT verleend tot nu toe	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	52	0	845	94
Aantal uren	36	0	12.514	1.926

Tijdens de eerste kwartaalmeting hebben de gemeenten aangegeven wanneer ze verwachtten inzicht te hebben in de afname vanuit het gebruik van de HHT. In tabel 3.13 is weergegeven in hoeverre er aan die verwachting is voldaan.

Tabel 3.11 Gemeenten die wel of niet aan de verwachting van inzicht in de cijfers hebben voldaan

	Aantal	Percentage
Conform verwachting	93	68%
Heeft tegen verwachting in nu geen inzicht in cijfers	41	30%
Heeft tegen verwachting in nu wel inzicht in cijfers	2	1%
Totaal	136	99%

De meest voorkomende reden om niet aan de verwachting van destijds te hebben voldaan, is dat de cijfers er wel zijn, maar men ze niet op heeft kunnen ophalen voor het interview (tabel 3.14).

Tabel 3.12 Redenen waarom niet aan de verwacht van inzicht in cijfers over afname HHT kon worden voldaan

Redenen waarom gemeenten tegen de verwachting in geen inzicht hebben in afname*	Aantal	Percentage
Dit wordt wel gemonitord maar ik heb de cijfers niet op kunnen halen voor dit interview	22	54%
De implementatie heeft vertraging opgelopen	9	20%
Dit wordt helemaal niet gemonitord (niet door de gemeente zelf en ook niet door de aanbieders)	6	15%
Het registratiesysteem is nog niet klaar	1	2%
Anders	1	2%

*Meerdere antwoorden mogelijk

Er zijn twee gemeenten die tegen de verwachting tijdens de eerste kwartaalmeting in, nu wel inzicht hebben in de afname van de HHT-gelden. De redenen hiervoor waren 'een goede samenwerking met aanbieders' en 'de implementatie ging sneller dan verwacht'.

Vervolgens is er aan de gemeenten gevraagd hoeveel uren zorg en ondersteuning er naar verwachting per maand gemiddeld uit de HHT verleend gaat worden, vanaf het moment dat de HHT volledig operationeel is (tabel 3.15). Deze vraag is ook gesteld aan gemeenten die al volledig operationeel waren ten tijde van het interview.

Tabel 3.13 HHT per maand zodra de HHT volledig operationeel is volgens gemeenten

HHT per maand zodra volledig operationeel	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal cliënten en/of mantelzorgers	63	1	3.000	179
Aantal uren	66	1	13.000	954

3.3 Verwachtingen over uren werkgelegenheid HHT in relatie tot de ingediende plannen

In het plan dat de gemeenten hebben ingediend bij het ministerie van VWS bij het aanvragen van de HHT-gelden, hebben zij aangegeven hoeveel uren aan werkgelegenheid zij verwachten te realiseren door de inzet van de HHT. Zowel aan de gemeenten als aan de aanbidders is gevraagd in welke mate zij op dit moment inschatten dat de destijds opgegeven aantal uren voor 2015 gehaald gaan worden.

3.3.1 Verwachtingen van gemeenten over het aantal uren werkgelegenheid in relatie tot het ingediende HHT-plan

Uit de resultaten blijkt dat ongeveer de helft van de gemeenten (n=69, 48%) inschatten dat het werkelijke aantal uren aan werkgelegenheid door de HHT meer dan 10% lager uit zal gaan vallen dan destijds in de plannen is aangegeven. Hoewel beduidend minder, is er ook een aantal gemeenten dat verwacht meer dan 10% hoger uit te gaan vallen (n=15, 11%) (tabel 3.10).

Tabel 3.14 Afwijking werkelijke aantal uren werkgelegenheid t.o.v. HHT-plan aan het eind van 2015 volgens gemeenten

Afwijking werkelijke uren t.o.v. HHT-plan aan eind 2015	Aantal	Percentage
Minder dan 10% afwijking	4	3%
Werkelijkheid meer dan 10% hoger dan het plan	15	11%
Werkelijkheid meer dan 10% lager dan het plan	69	48%
Kan ik nog niet over zeggen	55	39%
Totaal	143	101%

Gemeenten die meer dan 10% hoger verwachten uit te gaan komen, geven daarvoor als redenen dat er wijzigingen zijn aangebracht in de plannen waardoor de verwachtingen veranderen, of dat er extra budget is aangevraagd.

De gemeenten die meer dan 10% lager verwachten, geven als redenen dat er minder vraag is dan verwacht en dat de plannen later dan verwacht operationeel zijn.

3.3.2 Verwachtingen van aanbidders over het aantal aanvragen in relatie tot het ingediende HHT-plan

Het aantal uren dat in het ingediende HHT-plan is opgenomen, gaat over het totaal aantal in de betreffende gemeente. De aanbieder die voor dit onderzoek gesproken is, is in de meeste gemeenten niet de enige aanbieder. Enkel afgaan op de eigen cijfers geeft geen volledig beeld. Aan de aanbidders is daarom gevraagd om dit in te schatten voor het totaal van de gemeente (dus inclusief andere aanbidders) op basis van de eigen cijfers, de ervaringen met de gemeente en de marktpositie in de betreffende gemeente.

De aanbidders verwachten dat in de meerderheid van de gemeenten (n=51, 59%) het werkelijk aantal besteedde uren aan HHT aan het eind van 2015 meer dan 10% minder zal zijn dan het aantal uren dat vermeld staat in het ingediende HHT-plan (tabel 3.11). Dit beeld komt overeen met de antwoorden van de gemeenten.

Tabel 3.15 Afwijking werkelijke aantal uren werkgelegenheid t.o.v. HHT-plan aan het eind van 2015 volgens aanbidders

Afwijking werkelijke uren t.o.v. HHT-plan aan eind 2015	Aantal	Percentage
Minder dan 10% afwijking	10	12%
Werkelijkheid meer dan 10% hoger dan het plan	3	3%
Werkelijkheid meer dan 10% lager dan het plan	51	59%
Kan ik nog niets over zeggen	23	26%
Totaal	87	100%

3.3.3 *Vergelijking van de verwachtingen over het aantal aanvragen in relatie tot het ingediende HHT-plan tussen gemeenten en aanbieders*

Uit de vorige twee paragrafen blijkt dat de trend onder aanbieders en gemeenten is dat zij verwachten dat de werkgelegenheid in de plannen in werkelijkheid lager uit zal vallen. Dat beeld wordt bevestigd wanneer beiden vergeleken worden op de antwoorden over de zelfde gemeenten. In 40% van de gevallen (n=25) geven zowel de gemeente als de aanbieder aan dat zij verwachten dat het werkelijk aantal verleende uren uit de HHT meer dan 10% lager zal zijn dan in het ingediende plan. In de meeste andere gevallen gaf ofwel de gemeente (n=11) ofwel de aanbieder (n=14) ofwel beide (n=3) aan hier nog niets over te kunnen zeggen (zie tabel 5 van de appendix). In geen van de gemeenten gaf zowel de aanbieder als de gemeente aan te verwachten dat de werkelijkheid meer dan 10% hoger uit zal vallen.

3.4 **Werkgelegenheid door de inzet van de HHT**

In de vorige paragrafen is beschreven aan hoe veel cliënten en mantelzorgers er reeds hulp en ondersteuning is verleend uit de HHT en om hoe veel uren dit gaat. Het uiteindelijke doel van de HHT-gelden is het langer behouden van banen van werknemers die in dienst zijn van een aanbieder. Hierover gaat deze paragraaf. Aan zowel de gemeenten als de aanbieders zijn vragen gesteld over werkgelegenheid door de inzet van de HHT. Hierbij gaat het om werkgelegenheid in de brede zin en is er geen onderscheid gemaakt tussen banen die zijn gecreëerd dan wel behouden.

3.4.1 *Werkgelegenheid door de inzet van de HHT volgens gemeenten*

Het aantal werknemers voor wie er door de HHT werkgelegenheid is in de gemeente, is volgens 45 gemeenten (31%) bekend (zie tabel 8 van de appendix). Dit percentage is aanzienlijk lager dan het percentage gemeenten dat inzicht heeft in het aantal cliënten en mantelzorgers dat HHT heeft aangevraagd (53%). In de meeste gemeenten (n=12, 27%) worden deze cijfers aangeleverd door de aanbieders (zie tabel 9 van de appendix).

Ondanks dat 45 gemeenten aan gaven cijfers te hebben over werkgelegenheid uit de HHT, hebben slechts 22 gemeenten hier tijdens het interview cijfers over aangeleverd. Volgens hen is er toe nu toe gemiddeld per gemeente voor 25 werknemers werkgelegenheid gecreëerd vanuit de HHT. De verwachting voor eind 2015 wijkt hier niet erg vanaf. Volgens de 60 gemeenten die hierover een inschatting hebben gemaakt, is er aan het einde van 2015 voor gemiddeld 28 werknemers per gemeente werkgelegenheid gecreëerd (tabel 3.16).

Tabel 3.16 Werkgelegenheid tot nu toe en de verwachting voor eind, volgens gemeenten

Werkgelegenheid	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal werknemers tot nu toe	22	1	225	25
Aantal werknemers eind 2015	60	1	225	28

3.4.2 *Werkgelegenheid door de inzet van de HHT volgens aanbieders*

De aanbieders is gevraagd of zij inzicht hebben in voor hoeveel werknemers in de betreffende gemeente werkgelegenheid is, door de inzet van de HHT. Net als bij paragraaf 3.1.2 over de aanvragen voor HHT, was deze vraag voor de aanbieders van vier gemeenten niet van toepassing. Met 64% dat aangeeft wel cijfers te hebben over de werkgelegenheid (tabel 10 van de appendix), ligt dit lager dan het aantal dat inzicht heeft in de aanvragen voor HHT (86%).

Vaker dan bij de aanvragen voor HHT, komen de cijfers over werkgelegenheid uit de eigen administratie van de aanbieder (respectievelijk 81% versus 93%, zie tabel 3.5 en tabel 11 van de appendix).

De meest genoemde reden voor het niet beschikken over recente gegevens, is dat men deze niet op heeft kunnen halen voor dit interview. Dit komt overeen met paragraaf 3.1.2 over de aanvragen voor HHT. Andere genoemde redenen zijn dat het helemaal niet gemonitord wordt, het registratiesysteem nog niet klaar is en dat de cliënten het aantal uren HHT flexibel in kunnen zetten. Deze redenen zijn allemaal eenmaal genoemd.

Er zijn drie aanbieders die geen cijfers hadden voor de gemeente waarvoor ze de vragenlijst invulden, maar wel voor de andere gemeenten waar ze mee samen werken.

Gemiddeld is er tot nu toe, door de gesproken aanbieders, voor 9 werknemers per gemeente werkgelegenheid. Net als bij de aanvragen voor HHT, is ook voor de werkgelegenheid gevraagd wat men verwacht voor het eind van 2015 (tabel 3.17). Verwacht wordt dat er eind 2015 voor gemiddeld 14 werknemers werkgelegenheid zal zijn vanuit de HHT. Hierbij heeft de aanbieder geantwoord voor het eigen werkgebied in de gemeente, niet voor de gemeente als geheel.

Tabel 3.17 Aantal werknemers tot nu toe en de verwachting van eind 2015 waarvoor werkgelegenheid is vanuit de HHT, in gemeentelijk werkgebied van de aanbieder

Werkgelegenheid	Aantal antwoorden	Minimum	Maximum	Gemiddeld
Aantal werknemers tot nu toe	56	0	83	9
Aantal werknemers eind 2015	64	0	145	14

3.4.3 *Vergelijking van de werkgelegenheid door de inzet van de HHT tussen gemeenten en aanbieders*

Net als bij de aanvragen voor HHT, is er voor wat betreft de beschikbaarheid van cijfers over de gerealiseerde werkgelegenheid tot nu toe een vergelijking te maken tussen de antwoorden van de gemeenten en de aanbieders. Opvallend is dat gemeenten en aanbieders slechts in 35% (n=22) van de gemeenten allebei hetzelfde vinden over of er cijfers beschikbaar zijn. Ook hier geldt, net als bij de aanvragen voor HHT en werkgelegenheid, dat het bij afwijkende antwoorden vaker zo is dat de aanbieders wel over cijfers beschikken en gemeenten niet (n=25, 39%) (tabel 3.18).

Tabel 3.18 Inzicht in gegevens over gerealiseerde werkgelegenheid vergelijking tussen gemeenten en aanbieders

Inzicht in gegevens over gerealiseerde werkgelegenheid	Aantal	Percentage
Gemeenten niet en aanbieders wel	25	39%
Gemeenten en aanbieders hebben wel inzicht	15	23%
Gemeenten wel en aanbieders niet	12	19%
Gemeenten en aanbieders hebben geen inzicht	6	9%
Gemeenten niet en aanbieder nog niet van toepassing	2	3%
Gemeenten nog niet van toepassing en aanbieder niet	2	3%
Gemeenten nog niet van toepassing en aanbieder wel	1	2%
Gemeenten en aanbieder nog niet van toepassing	1	2%
Gemeenten wel en aanbieders nog niet van toepassing	0	0%
Totaal	64	100%

3.5 Omzetten van alfahulpconstructies

Eén van de doelen van de HHT is het omzetten van alfahulpconstructies in reguliere banen. In dit kader is er aan gemeenten en aanbieders gevraagd of cliënten in de gemeente minder vaak voor een alfahulp of een particuliere hulp kiezen, door de beschikbaarheid van de HHT-middelen. In de maatwerkvoorziening heeft de cliënt de mogelijkheid om te kiezen tussen een persoonsgebonden budget (pgb) en zorg in natura. Een alfahulp kan in de maatwerkvoorziening alleen ingezet worden via een pgb. In algemene voorzieningen kunnen gemeenten cliënten ondersteuning in natura aanbieden of ze kunnen bemiddelen tussen cliënten en hulpen via bijvoorbeeld een alfahulpbureau. De HHT kan enkel ingezet worden in de algemene voorziening en kan ook enkel daar invloed hebben op de keuze van cliënten tussen een alfahulp of ondersteuning in natura.

Tijdens de eerste meting van deze monitor, de quick scan, is hier ook aandacht aan besteed. Destijds is gevraagd of gemeenten met alfahulpconstructies werkten en of de HHT hier verandering in zou brengen. Ongeveer één derde van de 118 geïnterviewde gemeenten had voornemens om met alfahulpen te gaan werken. Een groot deel hiervan gaf aan dat deze voornemens geheel of gedeeltelijk zijn afgewend door de komst van de HHT. Bij sommige gemeenten bestaan de alfahulpconstructies naast de reguliere banen.

Cliënten kunnen dus niet in iedere gemeente kiezen voor een alfahulp. Dit blijkt ook uit de resultaten van de tweede kwartaalmeting van dit onderzoek. Voor de eenvoudige HH zonder regie- of signaleringsfunctie heeft men in 78% van de gemeenten de mogelijkheid om de hulp in het huishouden door een alfahulp uit te laten voeren, waarvan dit bij 6% de enige mogelijkheid is. In 22% van de gemeenten heeft de cliënt dus niet de mogelijkheid een alfahulp in te zetten voor de hulp bij het huishouden.

Op basis van de vraagstelling kan geen goed onderscheid gemaakt of de antwoorden in deze paragraaf betrekking hebben op maatwerkvoorziening en/of algemene voorzieningen, hoe de keuze van cliënten in deze is geborgd en wat de rol van de HHT hierin precies is. De volgende kwartaalrapportage zal hier uitgebreid aandacht aan besteden. Hieronder wordt op basis van de antwoorden uit de quick scan en de eerste kwartaalrapportage - waar mogelijk - wel verklaringen gegeven voor de verwachtingen van gemeenten en aanbieders over de mate waarin de HHT ertoe leidt dat cliënten minder snel voor een alfahulp of particuliere hulp kiezen.

3.5.1 Gemeenten over het omzetten van alfahulpconstructies

Meer dan de helft van de gemeenten gaven aan dat zij niet over informatie beschikken in hoeverre cliënten door de inzet van de HHT minder vaak voor een alfahulp of particuliere hulp kiezen, of vonden dit nog te vroeg om te bepalen (n=89, 62%). Er zijn 54 gemeenten die hier wel een uitspraak over hebben gedaan. Van hen gaf 26% (n=14) aan dat cliënten door de HHT wel minder vaak kiezen voor een alfahulp of particulieren hulp (tabel 3.19).

Tabel 3.19 Kiest men minder snel voor alfahulp of particuliere hulp?

Kiezen cliënten minder snel voor alfahulp of particuliere hulp	Aantal	Percentage
Nee	40	28%
Ja	14	10%
Daar hebben we geen informatie over	46	32%
Het is nog te vroeg om dat te bepalen	43	30%
Totaal	143	100%

Aan de gemeenten die aangaven niet over deze informatie te beschikken, dan wel dat het nog te vroeg is om dit te bepalen, is vervolgens gevraagd wat hun eigen verwachting is. Hier hebben 68 van de 89 gemeenten antwoord op gegeven (tabel 3.20). Uitgaande van de eigen verwachtingen, geeft 84% aan (n=57) dat cliënten wel minder vaak voor een alfahulp of particuliere hulp kiest.

Opvallend is dat de verwachtingen van de gemeenten een positiever beeld laten zien dan de inzichten van de gemeenten.

Tabel 3.20 Verwachting van gemeenten of cliënten wel of niet minder vaak kiezen voor een alfahulp of particuliere hulp

Minder alfahulp door HHT; eigen verwachting	Aantal	Percentage
Cliënten kiezen wel minder vaak voor een alfahulp	57	84%
Cliënten kiezen niet minder vaak voor een alfahulp	11	16%
Totaal	68	100%

De bovenstaande twee tabellen laten zien dat gemeenten het niet onverdeeld eens zijn. Nadere analyse van de achtergrondkenmerken kan hier een verklaring voor geven. Gemeenten die aan hebben dat cliënten *niet* minder vaak voor een alfahulp of particuliere hulp kiezen door de inzet van de HHT, hadden iets minder vaak al een algemene voorziening hadden ingericht ten tijde van de eerste kwartaalmeting dan gemeenten die aangaven dat cliënten *wel* minder vaak voor alfahulpen zullen kiezen (resp. 22% en 31%).

Bijna alle gemeenten (9 van de 10) die tijdens de quick scan aan hebben gegeven dat zij voornemens om met alfahulpen te gaan werken af hebben gewend door de komst van de HHT, geven nu aan dat cliënten niet minder vaak voor alfahulpen of particuliere hulpen zullen kiezen. Voor beide resultaten in deze alinea geldt hetzelfde beeld voor gemeenten die hier inzicht in hadden (tabel 3.19) als gemeenten die hier een verwachting over uit hebben gesproken (tabel 3.20). In deze gemeenten verandert er door de HHT niets aan de keuze tussen alfahulp of ondersteuning in natura, aangezien in deze gemeenten de inzet van alfahulpen alleen via de pgb mogelijk is. Dit kan verklaren waarom gemeenten verwachten dat cliënten niet minder vaak kiezen voor een alfahulp, aangezien de HHT daarop niet van invloed is.

3.5.2 Aanbieders over het omzetten van alfahulpconstructies

Ongeveer de helft van de aanbieders geeft aan dat zij geen informatie heeft in hoeverre cliënten minder vaak voor een alfahulp kiezen, of vindt het nog te vroeg om dit bepalen (n=38, 44%, zie tabel 3.21). Van de aanbieders die hier wel informatie over hebben (n=49), geeft 63% (n=31) aan dat ze verwachten dat cliënten wel minder vaak voor een alfahulp kiezen door de inzet van de HHT-middelen. Dit percentage ligt een stuk hoger dan het percentage bij de gemeenten (26%, tabel 3.19).

Tabel 3.21 Kiest men minder snel voor alfahulp of particulieren hulp?

Kiezen cliënten minder snel voor alfahulp of particuliere hulp	Aantal	Percentage
Ja	31	36%
Nee	18	21%
Daar hebben we geen informatie over	31	36%
Het is nog te vroeg om dat te bepalen	7	8%
Totaal	87	101%

Aan de aanbieders die zeiden dat ze er geen informatie over beschikten dan wel dat het nog te vroeg is om te bepalen (n=38), is vervolgens gevraagd wat hun eigen verwachting is. Hier hebben 28 aanbieders antwoord op gegeven (tabel 3.22). Het beeld is hetzelfde als bij de aanbieders die hier inzicht in hebben; een kleine meerderheid (61%) van de aanbieders verwacht dat cliënten wel minder vaak voor een alfahulp zal kiezen. Dit percentage ligt iets lager dan bij de verwachtingen van de gemeenten.

Tabel 3.22 Verwachting van aanbieders of cliënten wel of niet minder vaak kiezen voor een alfahulp of particuliere hulp

Minder alfahulp door HHT; eigen verwachting	Aantal	Percentage
Cliënten kiezen wel minder vaak voor een alfahulp	17	61%
Cliënten kiezen niet minder vaak voor een alfahulp	11	39%
Totaal	28	100%

3.5.3 Vergelijking van gemeenten en aanbieders over het omzetten van alfahulpconstructies

De vorige twee paragrafen hebben laten zien dat zowel gemeenten als aanbieders in enige mate verwachten dat cliënten minder vaak voor een alfahulp of particulieren hulp zullen gaan kiezen door de inzet van de HHT. In deze paragraaf is uiteengezet of aanbieders en gemeenten hier het zelfde over denken waar het dezelfde gemeente betreft. De mogelijkheid voor cliënten om niet voor alfahulpen te kiezen en de stimulering in deze richting, wordt voor een belangrijke deel bepaald door het beleid van de gemeenten. Het ligt daardoor in de lijn der verwachting dat gemeenten en aanbieders hier voor een bepaalde gemeente dezelfde gedachten over hebben.

Uit tabel 3.23 blijkt dat dit voor wat betreft de verwachtingen hierover in de meeste gevallen inderdaad zo is. Voor 69% van de gemeenten (n=9), zijn zowel de aanbieder als de gemeente van mening dat cliënten minder vaak voor een alfahulp kiezen. In 23% (n=3) van de gevallen verwacht de aanbieder dit ook, maar de gemeente niet.

Tabel 3.23 Verwachting minder alfahulp of particuliere hulp door inzet HHT vergelijking; gemeenten en aanbieders

Verwachting minder alfahulpen door inzet van HHT	Aantal	Percentage
Gemeenten en aanbieders verwachten minder vaak alfahulp	9	69%
Gemeenten verwacht wel en aanbieders niet minder vaak alfahulp	3	23%
Gemeenten verwacht niet en aanbieders wel minder vaak alfahulp	1	8%
Gemeenten en aanbieders verwachten niet minder vaak alfahulp	0	0%
Totaal	13	100%

Opvallend is dat onder de gemeenten en aanbieders die inzicht hebben of er door de HHT minder vaak voor een alfahulp gekozen wordt, een heel ander beeld te zien is. Hier is geen duidelijke trend te zien in of ze beiden wel/geen inzicht hebben en of ze het wel/niet met elkaar eens zijn.

3.6 Extrapoleren van de resultaten naar landelijk beeld

In de voorafgaande hoofdstukken zijn de resultaten beschreven van gemeenten en aanbieders die mee hebben gedaan aan dit onderzoek. Deze populatie betreft, zoals ook eerder aangegeven, niet alle gemeenten en aanbieders in Nederland. Wat zouden de resultaten zijn als heel Nederland had geparticipeerd? Wat is dan de verwachting voor de totaal werkgelegenheid middels de HHT in 2015? Daarover doen we in deze paragraaf een voorzichtige uitspraak, door middel van extrapolatie van de resultaten in dit onderzoek naar landelijk niveau.

Hiervoor zijn meerdere methodieken mogelijk, die allen hun eigen kanttekeningen hebben. In deze rapportage is er daarom voor gekozen een combinatie van methodieken te gebruiken en de resultaten te presenteren als een bandbreedte van de te verwachten werkgelegenheidseffecten. Op basis van deze benadering wordt op dit moment verwacht dat er door de inzet van de HHT in 2015 voor ongeveer **7.000 – 15.000 werknemers** werkgelegenheid gecreëerd wordt. Hieronder wordt uiteengezet welke extrapolatiemethodieken zijn gehanteerd.

Resultaten in dit onderzoek doorrekenen naar landelijk beeld op basis van de uren werkgelegenheid in het ingediende HHT-plan

De gemeenten hebben bij het aanvragen van de HHT een HHT-plan ingediend. Daarin hebben zij onder andere opgenomen hoe veel uren werkgelegenheid zij creëren door de inzet van de HHT-gelden. Deze aantallen, gecombineerd met de verwachtingen die ze tijdens de interviews hebben uitgesproken over het aantal te realiseren uren, vormen een goede basis voor de extrapolatie. We hebben daarvan twee doorrekeningen gemaakt; 1) op basis van het aantal maanden dat de gemeenten in 2015 operationeel zijn en 2) op basis van de oorspronkelijke inschatting van het aantal banen in het HHT-plan.

Resultaten in dit onderzoek doorrekenen naar landelijk beeld op basis van het aantal uren HHT vanaf het moment dat gemeenten operationeel zijn

De tweede methodiek gaat uit van de inschatting die gemeenten hebben gegeven over hoe veel uren hulp en ondersteuning zij verlenen vanuit de HHT per maand, vanaf het moment dat zij operationeel zijn. Ook hier zijn er 2 berekeningswijzen uitgevoerd; 1) doorberekening van het gemiddelde antwoord per gemeente naar alle gemeenten in Nederland en 2) doorberekening van het gemiddelde antwoord per gemeente naar rato van het percentage inwoners van de gemeenten die hier antwoord hebben gegeven ten opzichte van alle gemeenten in Nederland.

Resultaten in dit onderzoek doorrekenen naar landelijk beeld op basis van het aantal werknemers aan het eind van 2015

De tweede methodiek gaat uit van de inschatting die gemeenten hebben gegeven over voor hoe veel werknemers zij inschatten dat er werkgelegenheid zal zijn aan het eind van 2015. Hierbij zijn de zelfde twee berekeningswijzen uitgevoerd als bij de vorige methodiek: 1) doorberekening van het gemiddelde antwoord per gemeente naar alle gemeenten in Nederland en 2) doorberekening van het gemiddelde antwoord per gemeente naar rato van het percentage inwoners van de gemeenten die hier antwoord hebben gegeven ten opzichte van alle gemeenten in Nederland.

4 Appendix

Appendix bij paragraaf 2.2.1.1: Implementatiefase HHT-plannen volgens gemeenten

Tabel 1. De implementatiefase tijdens de 1ste kwartaalmeting versus de 2^e kwartaalmeting

Implementatiefase 1 ^e KM versus 2 ^e KM 2e kwartaalmeting		1 ^e kwartaalmeting					
		Op papier	Gemeente- raad	Plannen goedgekeurd	Deels operationeel	Volledig operationeel	
Op papier	Aantal	6	0	0	0	0	
Gemeenteraad	Aantal	0	0	0	0		
Plannen goedgekeurd	Aantal	3	0	1	1	0	
Deels operationeel	Aantal	3	10	2	1	0	
Volledig operationeel	Aantal	16	16	10	14	57	

Appendix bij paragraaf 2.2.2.1: Implementatiefase HHT-plannen volgens aanbieders

Tabel 2. Wat er nodig is om de gemeente naar de volgende implementatiefase te laten gaan volgens de aanbieder, categorie 'anders'

Nodig voor volgende fase, categorie 'anders'	Aantal	Percentage
Tijd (agenda-technisch)	6	35%
Voelen van de noodzaak	1	6%
Aanbieder voert het beleid niet uit omdat het financieel nadelig is	1	6%
Communicatie	1	6%
Verduidelijking van hoe de plannen uitgevoerd dienen te worden	1	6%
Niets, wacht op officiële startdatum	1	6%
De reguliere HH is aan prijsvechters gegund	1	6%
Vaststellen van het budget	1	6%
Kennis	1	6%

Tabel 3. Succesfactoren in de operationalisering van de HHT-plannen volgens de aanbieders, categorie 'anders'

Succesfactoren operationalisering, categorie 'anders'	Aantal
Communicatie	12
De hoogte van de eigen bijdrage	9
Betrokkenheid	1
Lage administratielast	1
Korte lijnen	1
Kleine groep aanbieders	1
Toegankelijkheid	1
Pro-activiteit	1
De HHT puur zien als instrument voor de arbeidsmarkt	1
De financiering goed regelen	1
Transparantie	1
Tijdige start	1
Zachte landing voor cliënten	1
Aanbieders hebben aangedrongen op voortgang	1

Appendix bij paragraaf 2.2.3: Vergelijking van de voortgang van de HHT-plannen tussen gemeenten en aanbieders

Tabel 4. De mate waarin aanbieders en gemeenten dezelfde termijn voor de beschikbaarheid van de HHT-gelden aangeven

Termijn beschikbaar komen HHT-gelden Aanbieders		Gemeenten			
		Gelden zijn beschikbaar	2 weken tot 1 maand	1 tot 2 maanden	2 tot 3 maanden
Gelden zijn beschikbaar	Aantal	51	1	0	0
	Percentage	80%	2%	0%	0%
Nu en 2 weken	Aantal	0	1	0	0
	Percentage	0%	2%	0%	0%
2 weken tot 1 maand	Aantal	1	0	0	0
	Percentage	2%	0%	0%	0%
1 tot 2 maanden	Aantal	1	0	0	0
	Percentage	2%	0%	0%	0%
2 tot 3 maanden	Aantal	7	0	1	1
	Percentage	11%	0%	2%	2%

Appendix bij paragraaf 3.2.3: Vergelijking van de verwachtingen over het aantal aanvragen in relatie tot het ingediende HHT-plan tussen gemeenten en aanbieders

Tabel 5. Vergelijking van de verwachte afwijking van het werkelijke aantal uren t.o.v. de ingediende HHT-plannen, gemeenten versus aanbieders

Afwijking werkelijke uren t.o.v. HHT-plan aan eind 2015 Aanbieders		Gemeenten			
		Minder dan 10% afwijking	Meer dan 10% hoger	Meer dan 10% lager	Kan ik nog niets over zeggen
Minder dan 10% afwijking	Aantal	1	0	4	0
	Percentage	2%	0%	6%	0%
Meer dan 10% hoger	Aantal	1	0	1	0
	Percentage	2%	0%	2%	0%
Meer dan 10% lager	Aantal	2	0	25	11
	Percentage	3%	0%	40%	18%
Kan ik nog niets over zeggen	Aantal	2	2	10	3
	Percentage	3%	3%	16%	5%

Appendix bij paragraaf 3.3: Inzet van HHT door cliënten en mantelzorgers tot nu toe

Tabel 6. Inzicht in cijfers over de verleende HHT volgens gemeenten

Cijfers bekend over HHT verleend	Personen		Uren	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Nee	48	33%	68	47%
Ja	65	45%	45	31%
Nog niet van toepassing	31	22%	31	22%
Totaal	144	100	144	100

Tabel 7. Bron van cijfers over verleende HHT gebruikt door gemeenten

Hoe worden cijfers over verleende HHT verkregen*	Personen Aantal	Percentage	Uren Aantal	Percentage
Aangeleverd door de aanbieders	33	51%	24	53%
Aangeleverd door andere externe organisatie	3	5%	3	7%
Eigen administratie van de gemeente	37	57%	17	48%

*Meerdere antwoorden mogelijk

Appendix bij paragraaf 3.4.1: Werkgelegenheid door inzet van de HHT volgens gemeenten

Tabel 8. Inzicht van gemeenten in cijfers over werkgelegenheid

Cijfers bekend over werkgelegenheid	Aantal	Percentage
Nee	63	43%
Ja	45	31%
Nog niet van toepassing	38	26%
Totaal	146	100%

Tabel 9. Bron van cijfers over werkgelegenheid gebruikt door gemeenten

Hoe worden cijfers over werkgelegenheid verkregen*	Aantal	Percentage
Aangeleverd door de aanbieder	12	27%
Aangeleverd door andere externe organisatie	8	18%
Eigen administratie van de gemeente	5	11%

*Meerdere antwoorden mogelijk

Appendix bij paragraaf 3.4.2: Werkgelegenheid door inzet van de HHT volgens aanbieders

Tabel 10. Inzicht van aanbieders in cijfers over werkgelegenheid

Cijfers bekend over werkgelegenheid	Aantal	Percentage
Nee	27	31%
Ja	56	64%
Nog niet van toepassing	4	5%
Totaal	87	100%

Tabel 11. Bron van cijfers over werkgelegenheid gebruikt door aanbieders

Hoe worden cijfers over werkgelegenheid verkregen?*	Aantal	Percentage
Aangeleverd door de gemeente	3	6%
Aangeleverd door andere externe organisatie	1	2%
Eigen administratie van de aanbieder	51	93%

* Meerdere antwoorden mogelijk